

R O M Ȃ N I A
ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT
ÎN MATERIE PENALĂ

Decizia nr. 25

Dosar nr. 620/1/2024

Ședința din data de 27 ianuarie 2025

Completul compus din:

Eleni Cristina Marcu	- Președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Lucia Tatiana Rog	- Judecător la Secția penală
Francisca Maria Vasile	- Judecător la Secția penală
Lavinia-Valeria Lefterache	- Judecător la Secția penală
Ana Hermina Iancu	- Judecător la Secția penală
Andrei-Claudiu Rus	- Judecător la Secția penală
Adriana Ispas	- Judecător la Secția penală
Elena Barbu	- Judecător la Secția penală
Mircea Mugurel Șelea	- Judecător la Secția penală

1. Pe rol se află pronunțarea asupra sesizărilor formulate de Curtea de Apel Brașov - Secția penală în dosarul nr. 2769/338/2022 și Curtea de Apel Cluj - Secția penală și de minori în dosarul nr. 2889/219/2022, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia, influența asupra capacității de a conduce fiind prezumată absolut ori dacă această prezumție este una relativă, putând fi combătută prin mijloace de probă științifice potrivit cărora, în ciuda prezenței substanțelor psihoactive într-o concentrație minimală, persoana nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice?”

„Dacă dispoziția “aflată sub influența unor substanțe psihoactive”, din cuprinsul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal se referă la o persoană care a consumat substanțe psihoactive sau la o persoană a cărei capacitate de a conduce un vehicul (pentru care legea prevede obligativitatea

deținerii permisului de conducere) este alterată în urma consumului de substanțe psihoactive? ”.

2. Dezbaterele au avut loc în ședința din data de 20 ianuarie 2025, fiind consemnate în încheierea de ședință de la aceeași dată, care face parte integrantă din prezenta decizie, când Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, având nevoie de timp pentru a delibera, a stabilit termen pentru pronunțare la data de 27 ianuarie 2025.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT
ÎN MATERIE PENALĂ

3. Deliberând, asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

4. Prin *încheierea din ședința publică din data de 16 februarie 2024, Curtea de Apel Brașov - Secția penală*, în baza art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia, influența asupra capacității de a conduce fiind prezumată absolut ori dacă această prezumție este una relativă, putând fi combătută prin mijloace de probă științifice potrivit cărora, în ciuda prezenței substanțelor psihoactive într-o concentrație minimală, persoana nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice?”.

5. Sesizarea a fost înregistrată sub nr. 620/1/2024 pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

II. Expunerea succintă a cauzei

6. Prin rechizitoriul nr. 445/P/2021 emis la data de 10.08.2022 de către Parchetului de pe lângă Judecătoria Zărnești, înregistrat pe rolul Judecătoriei Zărnești sub nr. 2769/338/2022, a fost trimis în judecată, în stare de libertate, inculpatul T.B.L., pentru săvârșirea infracțiunii de *conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe* prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, reținându-se, *în esență*, că, în data de 13.04.2021, în jurul orei 17:40, inculpatul a condus autoturismul marca Mercedes Benz pe str. Valea Cetății din Stațiunea Râșnov, în timp ce se afla sub influența substanțelor psihoactive.

7. Potrivit buletinului de analiză toxicologică nr. 442/2021 din data de 18.08.2021 întocmit de INML "Mina Minovici" București, în probele biologice

recoltate de la inculpatul T.B.L. au fost evidențiate în ser: **bezoilecgonina 0,013 µg/ml**; urina: pozitiv pentru cocaina, negativ cu excepția cocainei (metoda de lucru GCMS).

8. Ulterior, s-a dispus efectuarea unei expertize medico-legale, iar potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală A1/13232/2021, la data și ora depistării în trafic inculpatul T.B.L. nu se afla sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice în sensul prevederilor art. 336 alin. (2) din Codul penal.

9. Prin sentința nr.229/S din 29.06.2023, Judecătoria Zărnești, în baza art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală, raportat la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, a achitat pe inculpatul T.B.L. pentru infracțiunea de conducere a unui autovehicul pe drumurile publice de către o persoană aflată sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

10. Pentru a dispune astfel, **prima instanță** a reținut că, în cauza dedusă judecării, raportul de expertiză medico-legală a concluzionat argumentat că inculpatul nu se afla sub influența substanțelor psihoactive. S-a arătat că această concluzie se sprijină pe valoarea scăzută a metabolitului cocainei depistat în sânge, coroborată cu datele din literatura de specialitate, precum și rezultatul examinării clinice, care nu a constatat niciun element patologic specific consumului recent de cocaină. Instanța de fond a reținut că expertiza întocmită în cauză a avut rolul de a stabili dacă substanța descoperită în corpul inculpatului a fost de natură să influențeze comportamentul acestuia de o manieră prin care îi diminuea capacitatea de a conduce autovehicule pe drumurile publice, din moment ce consumul de substanță psihoactivă era confirmat prin buletinul de analiză toxicologică. S-a menționat că această probă a stabilit, bazându-se pe rezultatul buletinului de analiză toxicologică și pe cele constatate cu ocazia examenului clinic, că inculpatul nu se afla sub influența substanțelor psihoactive.

11. În atare condiții, s-a considerat că există un dubiu cu privire la faptul probator al conducerii autovehiculului de către inculpatul sub influența substanței psihoactive și anume asupra tezei din art. 336 alin. (2) din Codul penal, dubiul fiind generat de opinia medico-legală sprijinită de examenul clinic, potrivit căruia inculpatul a fost expus la această substanță, însă, la momentul conducerii autovehiculului, nu se afla sub influența acesteia.

12. Împotriva acestei sentințe penale, în termenul legal, a formulat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Zărnești. În dezvoltarea motivelor de apel, Ministerul Public a susținut că achitarea inculpatului este netemeinică, întrucât în cauză sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, raportat la împrejurarea că legiuitorul a înțeles să incrimineze orice acțiune de conducere a unui vehicul pe drumurile publice ulterior consumului de substanțe psihoactive, indiferent de valoarea rezultată în urma

analizei de laborator și indiferent de datele examenului clinic sau de concluziile expertizei medico-legale.

13. La termenul de judecată din 18.01.2024, Curtea de Apel Brașov – Secția penală a pus în discuție cererea formulată de reprezentantul Ministerului Public având ca obiect sesizarea Înaltei Curți Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

”Dacă în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea laturii obiective (elementul material) a infracțiunii este suficient să se constate prezența în sânge ori în urină a substanței psihoactive, indiferent de valoarea acesteia, influența asupra capacității de a conduce prezumându-se, raportat la efectul acesteia asupra proceselor cognitive, astfel cum rezultă din studiile medicale, ori suplimentar ca element esențial al laturii obiective trebuie dovedit, prin orice mijloc de probă, influențarea capacității de a conduce”.

14. Prin încheierea din data de 16 februarie 2024, Curtea de Apel Brașov – Secția penală a dispus, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea acestei chestiuni de drept.

III. Opinia completului care a dispus sesizarea și punctele de vedere exprimate de procuror și de inculpatul T.B.L.

III.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

15. Completul de judecată care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală, respectiv Secția penală a Curții de Apel Brașov este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii asupra chestiunii de drept, iar chestiunea de drept supusă dezbaterii este hotărâtoare asupra soluției pe fond a cauzei cu privire la latura penală.

III.2. Cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării

16. Completul de judecată a constatat că prin chestiunea de drept invocată se solicită, în esență, lămurirea înțelesului sintagmei „sub influența substanțelor psihoactive” din cuprinsul art. 336 alin. (2) din Codul penal, în sensul de a se stabili dacă prezența unor substanțe psihoactive în probele biologice, indiferent de concentrația acestora, instituie o prezumție absolută în sensul afectării capacității de a conduce vehicule pe drumurile publice ori dacă această prezumție este una relativă, care poate fi răsturnată prin mijloace de probă administrate în cauză.

17. Chestiunea de drept invocată reprezintă o veritabilă chestiune de drept, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite, pentru care să fie necesară o rezolvare de principiu, în special în cazul în care substanțele psihoactive nu au fost

introduse recent în organismul persoanei care conduce un vehicul pe drumurile publice, având în vedere că prezența unor substanțe psihoactive în sânge, detectată ca urmare a analizelor de laborator, poate rezulta și dintr-un consum anterior ale cărui urme au o persistență în organism mai multe zile sau săptămâni, chiar dacă la data acțiunii infracționale efectele psihoactive specifice fazei de intoxicație acută au dispărut. Astfel, potrivit studiilor de specialitate, perioada de timp în care metaboliții substanțelor psihoactive pot persista în organism depinde de frecvența de utilizare, cantitatea de substanță psihoactivă introdusă în organism, dar și de particularitățile individuale ale conducătorului auto depistat.

18. Potrivit art. 336 alin. (2) din Codul penal, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă *persoana aflată sub influența unor substanțe psihoactive, care conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere.*

19. Spre deosebire de infracțiunea de la art. 336 alin. (1) din Codul penal, în cazul căreia îmbibația alcoolică trebuie să se situeze superior pragului de 0,80 g/l alcool pur în sânge pentru a constitui infracțiune, în cazul infracțiunii de la art. 336 alin. (2) din Codul penal, nu este necesară atingerea unui astfel de prag al intoxicației, fiind suficientă *dovedirea influenței substanței psihoactive asupra conducătorului auto depistat la volan.*

20. Prin urmare, infracțiunea de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal presupune îndeplinirea cumulativă a două condiții – pe de o parte, *prezența în organismul făptuitorului a substanțelor psihoactive* (pentru care, potrivit jurisprudenței invocate și de parchet în cererea de sesizare formulată – decizia Curții Constituționale nr. 138/2017, și deciziile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în casație – legiuitorul nu a instituit o limită a cantității de substanțe psihoactive ingerate sau vreun efect al acestora, fapta fiind tipică indiferent de modalitatea de consum, de cantitatea ingerată sau de efectele acesteia), iar pe de altă parte, *existența influenței acestor substanțe psihoactive asupra stării conducătorului auto.*

21. În opinia instanței de trimitere, prezumția legală instituită de legiuitor prin dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este una relativă întrucât intenția legiuitorului nu a fost să incrimineze pericolul dat de consum, ci de conducerea vehiculului într-o stare fiziologică schimbată.

22. În acest sens a menționat că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este reprezentat de relațiile sociale referitoare la protecția siguranței circulației pe drumurile publice, relații sociale a căror existență normală este condiționată de interzicerea conducerii vehiculelor sub influența substanțelor psihoactive. În consecință, starea de pericol nu este dată de consumul anterior de substanțe psihoactive, indiferent cu cât timp înainte au fost consumate, ci de conducerea unui vehicul de către o persoană care prezintă modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și comportamentale.

23. Totodată, a precizat că aceeași concluzie s-a desprins din considerentele deciziei nr. 365/RC/2020 din data de 16.10.2020, pronunțată în recurs în casație de Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care s-a arătat că fapta de a conduce autovehicule pe drumurile publice este incriminată numai atunci când conducătorul auto s-a aflat *sub influența substanțelor psihoactive* la momentul conducerii. Instanța supremă a constatat că în Codul penal nu este definit înțelesul sintagmei „aflată sub influență”, regăsită în norma de incriminare, ceea ce înseamnă că expresiei supuse analizei i s-a atribuit sensul regăsit în vorbirea curentă, în care substantivul „influență” desemnează, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, acțiunea exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor; înrăurire.

24. Așadar, substanța psihoactivă consumată trebuie să aibă aptitudinea de a influența capacitatea de a conduce a autorului faptei, iar această posibilă influență, indiferent de intensitatea ei, trebuie probată dincolo de orice îndoială, fără a lăsa loc dubiului.

25. În urma analizei jurisprudenței naționale, Curtea de Apel Brașov – Secția penală a constatat că sunt două orientări, respectiv o orientare jurisprudențială potrivit căreia sintagma „sub influența substanțelor psihoactive” din cuprinsul art. 336 alin. (2) din Codul penal este interpretată restrictiv, instanțele apreciind că simpla prezență a substanțelor psihoactive în organismul unui conducător auto este susceptibilă a afecta funcțiile sale cognitive și îl plasează sub influența substanței respective, imprimând, astfel, caracter penal conducerii unui vehicul pe drumurile publice în această stare (Decizia penală nr. 61/A/18.01.2024 a Curții de Apel București, pronunțată în dosarul nr. 26959/94/2022, Decizia penală nr. 1759/A/2023 a Curții de Apel Cluj, pronunțată în dosarul nr. 2745/219/2022, Decizia penală nr. 1783/A/2023 a Curții de Apel Cluj, pronunțată în dosarul nr. 3136/336/2022) și o altă orientare jurisprudențială potrivit căreia infracțiunea de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal presupune îndeplinirea cumulativă a două condiții – pe de o parte, *prezența în organismul făptuitorului a substanțelor psihoactive*, iar pe de altă parte, *existența influenței acestor substanțe psihoactive asupra stării conducătorului auto* (Decizia penală nr. 859/Ap/14.11.2023 a Curții de Apel Brașov, pronunțată în dosarul nr. 3020/338/2022, Sentința penală nr. 116/20.02.2024 a Judecătoriei Sectorului 3 București, Decizia penală nr. 340/ap/9 mai 2022, pronunțată de Curtea de Apel Brașov în dosarul nr. 3254/305/2021, Decizia penală nr. 872/a/21 septembrie 2020, pronunțată de Curtea de Apel Timișoara în dosarul penal nr. 2704/252/2019, Decizia penală nr. 178/A/ 07 martie 2024, pronunțată de Curtea de Apel Timișoara în dosarul penal nr. 678/325/2023, Decizia penală nr. 830/A/ 11.10.2023, pronunțată de Curtea de Apel Timișoara în dosarul penal nr. 26615/325/2022).

III.3. Punctele de vedere cu privire la dezlegarea chestiunii de drept exprimate în cauză de reprezentantul Ministerului Public și de inculpat

26. Reprezentatul Ministerului Public a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, iar cu privire la fondul chestiunii de drept a considerat că se impune intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a stabili dacă prezumția legală instituită de legiuitor prin dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este o prezumție absolută, care nu poate fi combătută, ori dacă această prezumție este una relativă, care poate fi răsturnată prin administrarea unor mijloace de probă științifice.

27. Inculpatul T.B.L. a considerat că nu sunt îndeplinite condițiile pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, apreciind că dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal nu reprezintă o veritabilă chestiunea de drept. Astfel, a învederat că prezumția instituită de textul de lege este una relativă, fiind necesar să se dovedească că, la momentul conducerii pe drumurile publice, persoana aflată sub influența acestor substanțe psihoactive, avea modificate funcțiile și procesele psihice și comportamentale.

IV. Titularul și obiectul sesizării conexe. Expunerea succintă a cauzei și a punctelor de vedere exprimate de reprezentantul Ministerului Public, inculpat și completul de judecată

IV.1. Dosarul nr. 724/1/2024 – Titularul și obiectul sesizării conexe

28. Prin încheierea din data de 7 martie 2024, pronunțată de Curtea de Apel Cluj – Secția penală și de minori în dosarul nr. 2889/219/2022, în baza art. 476 alin. (1) raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„Dacă dispoziția „aflată sub influența unor substanțe psihoactive”, din cuprinsul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal se referă la o persoană care a consumat substanțe psihoactive sau la o persoană a cărei capacitate de a conduce un vehicul (pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere) este alterată în urma consumului de substanțe psihoactive?”.

29. Sesizarea a fost înregistrată sub nr. 724/1/2023 pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, fiind atașată la dosarul nr. 620/1/2024.

IV.2. Expunerea succintă a cauzei:

30. Prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Judecătoria Dej din data de 17.10.2022, întocmit în dosarul nr. 793/P/2022, a fost trimis în judecată, în stare de libertate, inculpatul G.V.A. pentru a răspunde penal sub aspectul comiterii infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența unor substanțe psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Cod penal, constând în aceea că la data de 24.07.2022, în jurul orei 15:20, a condus pe strada Luceafărului din municipiul Dej, județul Cluj, autoturismul marca AUDI fiind sub influența substanțelor psihoactive (metamfetamină și mefedronă).

31. Instanța de fond a reținut că, din concluziile raportului de expertiză medico-legală nr.1787/X/101 din 20.03.2023, întocmit de I.M.L. Cluj-Napoca în faza de cercetare judecătorească, la solicitarea inculpatului i, în esență, rezultă faptul că acesta ar fi consumat substanțele interzise găsite în proba sa de urină – mefedronă și metamfetanimă, cu cel puțin 24 de ore înaintea recoltării probelor biologice, fără să se poată stabili cu exactitate ora și gradul de influență al substanțelor asupra capacității de a conduce, cea mai pertinentă și avizată apreciere sub acest ultim aspect, asupra stării fizice și psihice a inculpatului, putând fi formulată de medicul/medicii care a/au participat la recoltarea mostrelor biologice, când s-a putut efectua și examenul clinic.

32. Prin sentința penală nr. 222/12 iunie 2023, Judecătoria Dej, în baza art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a dispus condamnarea inculpatului G.V.A. la pedeapsa de 3.600 lei amendă penală pentru săvârșirea infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența unor substanțe psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 61 alin. (4) lit. c) alin. (6) din Codul penal.

33. A atras atenția inculpatului asupra dispozițiilor art. 63 alin. (1) din Codul penal, în sensul că, dacă, cu rea-credință, nu execută pedeapsa amenzii, în tot sau în parte, numărul zilelor-amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile cu închisoare, dar și asupra dispozițiilor art. 559 din Codul de procedură penală, în sensul că în termen de cel mult 3 luni de la rămânerea definitivă a prezentei hotărâri trebuie să depună recipisa de plată integrală a amenzii la Judecătoria Dej.

34. Împotriva acestei sentințe au declarat apel inculpatul și Ministerul Public, cauza fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj – Secția penală și de minori sub nr. 2889/219/2022.

35. La termenul de judecată din data de 7 martie 2024, Curtea de Apel Cluj – Secția penală și de minori a admis cererea formulată de inculpat și a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea problemă de drept:

„Dacă dispoziția ‘aflată sub influența unor substanțe psihoactive’, din cuprinsul infracțiunii, prevăzută de art. 336 al. 2 din Codul penal, se referă la o persoană care a consumat substanțe psihoactive sau la o persoană a cărei capacitate de a conduce un vehicul (pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere) este alterată în urma consumului de substanțe psihoactive?”.

IV.3 Punctele de vedere exprimate de reprezentantul Ministerului Public și apelandul intimat inculpat cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

36. Reprezentantul Ministerului Public a susținut că textele relevante sunt clare și nu impun sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, apreciind că ar fi inadmisibilă, întrucât nu reprezintă o veritabilă problemă de drept.

37. Apelant intimat inculpatul a considerat că pentru soluționarea corectă a cauzei se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu întrebarea formulată pentru clarificarea chestiuni de drept.

IV.4. Punctul de vedere exprimat de completul de judecată

38. Curtea de Apel Cluj – Secția penală și de minori a constatat că în practică au fost exprimate două opinii diferite în legătură cu problema de drept, amândouă construite pe fundamente solide.

39. Într-o primă orientare se consideră că, pentru dezlegarea chestiunii juridice propuse, ar trebui pornit pe cale inversă, respectiv din perspectiva standardului de probă, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, în raport cu principiul minimei intervenții a legii penale. Pentru a ajunge la acest punct este necesar mai întâi să se stabilească înțelesul textului de incriminare, respectiv înțelesul sintagmei „persoană aflată sub influența unor substanțe psihoactive”. Dacă s-ar accepta interpretarea conform căreia persoana aflată sub influența unor substanțe psihoactive este persoana care a consumat astfel de substanțe (prin ingerare, inhalare sau introducere în corp în orice fel), atunci probele suficiente ar fi acelea care relevă consumul, prin testarea urinei sau a sângelui. Reglementarea prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal este diferită de reglementarea de la alin. (1) al aceluiași articol, iar diferența nu este întâmplătoare, având în vedere concluziile doctrinei medicale cu privire la remanența drogurilor sau a substanțelor cu efect psihoactiv în corpul persoanei care le-a consumat. Art. 336 alin. (2) din Codul penal, atât la o interpretare gramaticală, cât și la o interpretare comparativă cu art. 336 alin. (1) din Codul penal, permite concluzia conform căreia dovedirea consumului de substanțe psihoactive nu este suficientă, iar elementul material al infracțiunii conține condiția ca persoana să se afle sub influența acelor substanțe, adică să existe o alterare, de orice fel, chiar mai puțin vizibilă, a funcțiilor psihice și/sau fizice. Această interpretare este restrictivă (principiu unanim acceptat în dreptul penal), este în favoarea persoanei suspectate de săvârșirea infracțiunii și ține seama de împrejurarea, demonstrată științific, că identificarea substanțelor în urină probează doar un consum care a avut loc chiar și cu câteva săptămâni înainte (exemplul cannabisului), fără să mai existe nicio influență a acelei substanțe asupra persoanei. Altfel, ar trebui acceptat că textul permite, în esență, soluții de sancționare cu instrumente juridice penale, a persoanelor care au consumat substanțe psihoactive și mai puțin dacă acel consum, urmat, cândva, de acțiunea de conducere a unui autovehicul, aduce atingere obiectului juridic specific infracțiunii analizate. Proba de sânge poate demonstra un consum de substanțe psihoactive mai apropiat de acțiunea de conducere a autovehiculului și este relevantă pentru a concluziona, alături de alte probe (examinarea clinică, martori care să indice momentul consumului, reacțiile vizibile ale persoanei suspectate etc.) că persoana care a condus autovehiculul se afla sub influența substanțelor psihoactive.

40. Cealaltă opinie arată că, în privința acestei chestiuni juridice au fost spuse toate argumentele și ele se reduc fie la interpretarea gramaticală a art. 336 alin. (2)

din Codul penal în raport cu art. 336 alin. (1) din Codul penal și atunci ar trebui avută în vedere o modificare a comportamentului conducătorului auto generată de consumul de substanțe psihoactive, identificate în sânge sau urină, fie la acceptarea tezei conform căreia nu se poate stabili științific cantitatea de substanțe psihoactive consumată, iar consumul anterior de astfel de substanțe (care alterează capacitățile conducătorului auto) evidențiate ca prezență și natură în sânge sau urină, este suficientă pentru a fi în prezența formei tipice a infracțiunii.

41. Primei interpretări i se reproșează dificultatea probatorie, dar mai cu seamă caracterul ei aleatoriu (o dată pentru că se bazează pe observația unui terț privind o modificare a comportamentului conducătorului auto, iar a doua oară pentru că nu întotdeauna, consumul de substanțe psihoactive conduce la o modificare vizibilă a comportamentului); celei de a doua interpretări i se reproșează lipsa unui efort de interpretare și preluarea mecanismelor juridice de la infracțiunea prevăzută de art. 336 alin. (1) din Codul penal, fără a lua în considerare diferențele evidente, relevate la nivelul remanenței în corp a substanțelor ingerate, dincolo de punctul în care nu mai pot modifica comportamentul, sancționându-se astfel, în mod indirect, consumul de astfel de substanțe.

42. Dintr-o altă perspectivă, instanța de sesizare a apreciat că legiuitorul român sancționează orice fel de consum de alcool, detectabil în aerul expirat sau în sânge, asociat cu conducerea unui autovehicul pe drumurile publice pentru care este necesară eliberarea unui permis de conducere. Că natura sancțiunilor diferă în raport cu concentrația de alcool consumat nu pare să fie de esență, de vreme ce interpretările majoritare asimilează și materia contravențională unei acuzații în materia penală, care atrage garanțiile procesuale specifice procesului penal. Din această perspectivă ar trebui concluzionat că legiuitorul român a pus egalitate între consumul de alcool și *a fi sub influența alcoolului*, de vreme ce socotește periculoasă activitatea de a conduce pe drumurile publice ulterior consumului de băuturi alcoolice.

43. Prin urmare, Curtea de Apel Cluj – Secția penală și de minori a concluzionat că *a fi sub influența* unei substanțe nu trebuie interpretată altfel decât *a fi consumat* acea substanță, într-o cantitate care să permită detectarea ei în sânge sau urină. Împrejurarea că subiectul activ nu poate ști câtă vreme trebuie să își regleze conduita și să se abțină de la activitatea de a conduce autovehicule pe drumurile publice, ulterior consumului de substanțe cu efect psihoactiv, nu afectează etica juridică penală în mai mare măsură în care este afectată de consumul de alcool, pentru că, și în acest caz, subiectul nu știe câtă concentrație de alcool are în sânge și nici momentul în care va fi metabolizat complet (metabolizarea poate fi afectată de multe variabile), chiar dacă va ști aproape cu siguranță că metabolizarea va fi completă peste 24 de ore. În cazul consumului de substanțe psihoactive, durata de metabolizare completă nu poate constitui diferența specifică care să atragă o altă interpretare, iar atâta vreme cât subiectul își asumă

natura și cantitatea substanței consumate, își va asuma și eventuala metabolizare incompletă la momentul conducerii unui autovehicul pe drumurile publice.

V. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

44. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctele de vedere ale instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

45. Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție Curtea de Apel Alba-Iulia, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Târgu Mureș și Curtea de Apel Timișoara, care, după caz, au făcut referire și la opiniile unora dintre instanțele arondate.

46. Curtea de Apel Iași și Curtea de Apel Suceava, precum și instanțele arondate acestora, nu au transmis puncte de vedere asupra problemelor de drept supuse dezlegării.

47. În urma consultării materialelor transmise de către curțile de apel și instanțele arondate acestora, s-a constatat că punctele de vedere nu sunt unitare, fiind identificate două orientări:

48. *Într-o primă opinie*, regăsită în informațiile transmise de Curțile de Apel Alba Iulia, Brașov (o parte a judecătorilor), București (o parte a judecătorilor), Constanța, Cluj (o parte a judecătorilor), Craiova, Oradea și instanțele arondate, Pitești și Timișoara, de Tribunalele Alba, Argeș, Bacău, Bistrița-Năsăud, Brașov, Brăila, București și instanțele arondate, Cluj, Constanța, Dolj, Giurgiu, Gorj, Hunedoara, Mehedinți, Neamț, Olt, Sălaj și Vâlcea, precum și de Judecătoriile Agnita (o parte a judecătorilor), Baia de Aramă, Balș, Băilești, Bolintin-Vale, Caracal, Călărași, Constanța, Corabia, Craiova, Deta, Drobeta Turnu Severin, Filiași, Galați, Lehliu Gară, Liești, Năsăud, Novaci, Orșova, Piatra Neamț, Roman, Segarcea, Sighișoara, Strehăia, Târgu Jiu, Târnăveni, Tecuci, Timișoara, Tulcea, Vânju Mare și Videle, s-a arătat că pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia, influența asupra capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice, fiind prezumată absolut.

49. În susținerea acestei opinii s-a reținut că tipicitatea infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal nu presupune în mod necesar alterarea capacităților psihofizice ale subiectului activ și, implicit, diminuarea aptitudinii de a conduce vehiculul pe drumurile publice, întrucât, odată consumată, orice substanță cu efect psihoactiv afectează sistemul nervos central într-o măsură incompatibilă cu desfășurarea în siguranță a unor activități care prezintă un grad

ridicat de risc pentru sănătatea persoanelor, cum este, printre altele și cazul conducerii unui vehicul pe drumurile publice.

50. Consumul de substanțe stupefiante, psihotrope sau a altor substanțe psihoactive produce întotdeauna modificări fizice, psihice și comportamentale de diverse grade, dar semnificative. În acest sens, art. 2 lit. e) din Legea nr. 194/2011 stabilește că prin efecte psihoactive se înțelege unul dintre următoarele efecte pe care le poate avea un produs, atunci când este consumat de către o persoană: stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependențe fizice sau psihice.

51. *În cea de-a doua opinie*, regăsită în informațiile transmise de Curțile de Apel Bacău, Brașov (o parte a judecătorilor), București (o parte a judecătorilor), Cluj, Galați și Ploiești, Tribunalele Arad, Caraș-Severin, Covasna, Ialomița, Sibiu, Teleorman și Vrancea, precum și de Judecătoriile Agnita, Alba Iulia, Alexandria, Avrig, Bistrița, Calafat, Făget, Lugoj, Rupea, Sectorul 3 București, Sibiu, Slatina, Târgu Cărbunești, Târgu Neamț, Turnu Măgurele, Urziceni, Zărnești și Zimnicea, s-a arătat că prezumția legală instituită de legiuitor prin dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este una relativă întrucât intenția legiuitorului nu a fost să incrimineze pericolul dat de consum, ci existența influenței acestor substanțe psihoactive asupra stării conducătorului auto, fiindu-i afectată capacitatea de a conduce autovehicule pe drumurile publice.

52. În susținerea acestei opinii s-a arătat că infracțiunea de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal presupune îndeplinirea cumulativă a două condiții: pe de o parte, prezența în organismul făptuitorului a substanțelor psihoactive, iar pe de altă parte, existența influenței acestor substanțe psihoactive asupra stării conducătorului auto.

53. *Prezența substanței psihoactive în probele prelevate de la făptuitor ar trebui însoțită de constatarea afectării capacității acestuia de a conduce autovehicule pe drumurile publice*, întrucât intenția legiuitorului nu a fost să incrimineze pericolul dat de consum, ci existența influenței acestor substanțe psihoactive asupra stării conducătorului auto, fiindu-i afectată capacitatea de a conduce autovehicule pe drumurile publice. Substanțele psihoactive ingerate trebuie să îi afecteze în mod concret subiectului activ al infracțiunii capacitatea de a conduce autovehiculul, de a se concentra asupra traficului, precum și reacțiile la riscul producerii accidentelor rutiere, deoarece numai într-o atare situație se aduce atingere relațiilor sociale ocrotite, obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal fiind reprezentat de relațiile sociale referitoare la protecția siguranței circulației pe drumurile publice, relații sociale a căror existență normală este condiționată de interzicerea conducerii vehiculelor sub influența substanțelor psihoactive.

54. Astfel, în situația în care conducătorul unui autovehicul prezintă în organism substanțe psihoactive (consum atestat de analiza probelor biologice), nu

se poate concluziona că acesta se află sub influența acestor substanțe, atâta timp cât nu îi sunt afectate capacitățile psiho-fizice, iar aptitudinea de a conduce nu este diminuată. Sintagma utilizată de legiuitor în cuprinsul normei de incriminare presupune, în mod necesar, atât prezența în organism a substanțelor psihoactive la momentul conducerii vehiculului pe drumurile publice, cât și afectarea funcțiilor fizice și psihice ale conducătorului auto, având ca rezultat influențarea comportamentului acestuia și a abilităților de a conduce. Deși textul în discuție incriminează orice conduită ilicită de conducere a unui vehicul ulterior consumului de substanță psihoactivă, indiferent de cantitatea ingerată, având în vedere că subiectul activ desfășoară o activitate cu risc permis, normată, incriminarea nu poate subzista dacă se constată că subiectul activ nu se afla sub influența substanței ingerate.

55. Curtea de Apel Constanța, Tribunalul Timiș și Judecătoriile Babadag, Brașov, Făgăraș, Hârșova, Întorsura Buzăului, Măcin, Medgidia, Motru, Sfântu Gheorghe, Târgu Bujor și Târgu Secuiesc au menționat doar că nu au identificat practică judiciară fără a comunica puncte de vedere cu privire la problemele de drept supuse dezlegării.

IV.2. Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

56. **IV.2.1.** Din perspectiva hotărârilor obligatorii, menite să asigure dezlegarea unor chestiuni de drept, a fost identificată o hotărâre care prezintă relevanță, respectiv Decizia nr. 48/2021 din 9 iunie 2021 publicată în Monitorul Oficial nr. 698 din 14 iulie 2021, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a stabilit că „(...) noțiunea de substanțe psihoactive, definită clar și previzibil prin art. 241 din Legea nr. 187/2012, nu presupune o restrângere a sferei de aplicare a normei de incriminare la categoria de substanțe la care face referire Legea nr. 194/2011, ci sfera noțiunii de substanțe psihoactive cuprinde și substanțele prevăzute în conținutul legilor speciale nr. 143/2000 și nr. 339/2005, în această categorie fiind incluse atât substanțele stupefiante, cât și cele psihotrope. (...)”.

57. **IV.2.2.** În ceea ce privește deciziile de speță, în urma examenului de jurisprudență efectuat la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție de către Direcția Legislație, Jurisprudență și Contencios – Serviciul pentru studiu și unificarea jurisprudenței, au fost identificate mai multe hotărâri care prezintă relevanță cu privire la problema de drept supusă dezlegării, respectiv:

- Decizia nr. 365/RC din 16 octombrie 2020, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală, prin care s-a statuat că „(...) o persoană aflată sub influența substanțelor psihoactive, în sensul dispozițiilor art. 336 alin. (2) din Codul penal, ori de câte ori în organismul său au fost introduse – prin ingerare, injectare, inhalare, fumat sau prin orice alt mod – substanțele susceptibile să producă efecte psihotrope, fiind irelevantă, sub acest aspect, cantitatea de substanță consumată sau depistată în probele biologice ale făptuitorului, ulterior săvârșirii acțiunii ce constituie elementul material al infracțiunii analizate. În mod asemănător, persoana

care a consumat astfel de substanțe se află sub influența lor chiar și atunci când modificările aduse funcțiilor sale cognitive sau comportamentului nu sunt vizibile sau ușor identificabile.”

- Decizia nr. 47/RC din 18 februarie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală, prin care s-a reținut că „(...) în ceea ce privește latura obiectivă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, se reține că elementul material constă în acțiunea de conducere a unui autovehicul pe drumurile publice în condiții ilicite, respectiv de către o persoană sub efectul substanțelor psihoactive. Urmarea imediată a infracțiunii o reprezintă crearea unei stări de pericol pentru relațiile sociale ocrotite, respectiv siguranța circulației pe drumurile publice (...)”

- Decizia nr. 387/RC din 5 octombrie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală, prin care s-a menționat că „(...) legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului de substanțe psihoactive, în orice alt mod, în așa fel încât produsul să ajungă în corpul unei persoane, iar legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive ca și cerință esențială cu privire la elementul material al laturii obiective în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive (...)”

- Decizia nr. 63/RC din 22 februarie 2022, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală, prin care s-a reținut că „(...) persoana se află sub influența unor substanțe psihoactive, în accepțiunea dispozițiilor art. 336 alin. (2) din Codul penal, ori de câte ori în organismul acesteia au fost introduse substanțe care produc efecte psihoactive, indiferent de cantitatea de substanță consumată sau de concentrație de substanță identificată în probele sale biologice și indiferent dacă modificările fizice, psihice ori comportamentale ale persoanei sunt sau nu sunt perceptibile, întrucât legiuitorul prezumă că orice substanță psihoactivă introdusă în organism generează modificări ale sistemului nervos central și ale funcțiilor cognitive incompatibile cu conducerea în siguranță a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere.”

IV.3 Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

58. În urma examenului de jurisprudență la nivelul Curții Constituționale a României, au fost identificate două decizii care au relevanță asupra problemei de drept supusă dezlegării, respectiv:

- Decizia nr. 138 din 14 martie 2017 a Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (2) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 537 din 10 iulie 2017, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată și s-a constatat că „dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate, având în vedere sfera largă a produselor susceptibile a avea efecte psihoactive, așa cum reiese aceasta din legislația specială mai sus

menționată, legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive ca și cerință esențială cu privire la elementul material al infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, infracțiune reglementată de art. 336 alin. (2) din Codul penal. Așa fiind, legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive (...)

- Decizia nr. 101 din 28 februarie 2019 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial nr. 405 din 23 mai 2019, prin care instanța de contencios constituțional a reluat considerentele Deciziei nr. 138 din 14 martie 2017.

IV.4. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

59. În urma examenului de jurisprudență la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului, nu au fost identificate hotărâri care să prezinte relevanță pentru problema de drept analizată.

V. Punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării

60. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a considerat că sesizarea formulată îndeplinește condițiile de admisibilitate, iar *cu privire la fondul sesizării*, a apreciat că în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia, influența asupra capacității de a conduce fiind prezumată absolut.

61. Astfel, a menționat că sintagma «sub influența substanțelor psihoactive» nu este definită de legiuitor, însă, Curtea Constituțională, fiind sesizată cu o excepție de neconstituționalitate sub acest aspect, a stabilit, prin Decizia nr.138 din 14 martie 2017, că o astfel de omisiune nu încalcă principiul legalității, reținând în considerente, la parag. 18, că *„prin «efecte psihoactive» se înțelege unul sau mai multe dintre efectele pe care le poate avea un produs atunci când este consumat de către o persoană, constând în stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al acesteia, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică. (...) Incriminarea faptei de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive este determinată de efectul nociv al substanțelor respective, ținând cont de faptul că, așa cum se arată în doctrină, acestea produc tulburări în atitudinea și comportamentul conducătorului auto, generând, implicit, o diminuare a capacității de a manevra vehiculul pe drumurile publice în condiții de siguranță pentru toți participanții la trafic.»*

62. Totodată, la parag. 20, Curtea Constituțională a reținut că *„pentru constatarea consumului de substanțe psihoactive - ca și cerință esențială specifică acestei infracțiuni - este necesară analiza de laborator, care trebuie să stabilească existența acestor substanțe în corpul conducătorului vehiculului.»*

63. În parag. 21, Curtea Constituțională a constatat că *„având în vedere sfera largă a produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, așa cum reiese aceasta din legislația specială, în mod obiectiv legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive, ca și cerință esențială cu privire la elementul material al laturii obiective în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, infracțiune reglementată de art. 336 alin. (2) din Codul penal. Așa fiind, legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive, prin consum înțelegându-se, așa cum rezultă din art. 2 lit. f) din Legea nr. 194/2011, republicată, introducerea în organismul uman a unui produs, indiferent dacă acesta a fost dizolvat, impregnat, dispersat sau diluat, în una dintre următoarele modalități: pe cale orală ori injectabilă, inhalare, fumat sau aplicarea externă pe corpul unei persoane, în orice alt mod, în așa fel încât produsul să ajungă în corpul unei persoane.”*

64. Curtea Constituțională și-a menținut acest punct de vedere și cu prilejul pronunțării Deciziei nr.101 din 28 februarie 2019.

65. În același sens este și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția penală, fiind identificate mai multe decizii pronunțate în calea de atac a recursului în casație, din care rezultă, în esență, că în opinia instanței supreme, o persoană se află sub influența unor substanțe care produc efecte psihoactive, ori de câte ori în organismul său au fost introduse substanțe care produc astfel de efecte, indiferent de cantitatea de substanță consumată sau de concentrația de substanță identificată în probele sale biologice și indiferent dacă modificările fizice, psihice ori comportamentale ale persoanei sunt sau nu sunt perceptibile.

66. Interpretarea gramaticală și logico-sistemică a normei care incriminează fapta prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal evidențiază aceeași concluzie și, anume, opțiunea legiuitorului de a nu restrânge sfera de aplicare a normei penale printr-o eventuală condiționare a caracterului penal al faptei de existența unor cerințe obiective suplimentare, cum ar fi constatarea deopotrivă a prezenței substanței psihoactive în organism și a alterării capacității persoanei de a conduce autovehiculul în condiții de siguranță.

67. Prin dispozițiile art. 336 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu denumirea marginală „conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe”, legiuitorul a incriminat două modalități alternative echivalente juridic de comitere a infracțiunii de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80g/l alcool pur în sânge [art. 336 alin. (1) din Codul penal] sau aflată sub influența substanțelor psihoactive [art. 336 alin. (2) din Codul penal].

68. Din conținutul normei de incriminare, se observă că spre deosebire de infracțiunea de conducere sub influența alcoolului, în cazul infracțiunii de conducere sub influența altor substanțe, legiuitorul nu a prevăzut un minim al

concentrației de substanțe psihoactive, drept cerință esențială a elementului material al laturii obiective.

69. Față de această modalitate diferită de reglementare, deși alcoolul este considerat de legiuitor tot o influență de natură a pune în pericol relațiile sociale ocrotite prin norma de incriminare, în practica judiciară nu s-a pus problema necesității dovedirii în concret a alterării capacității de a conduce vehiculul ca urmare a consumului de alcool, fapta fiind tipică ori de câte ori se constată existența îmbibației alcoolice prevăzute de lege.

70. Lipsa prevederii de către legiuitor a unei concentrații minime de substanțe psihoactive în organism și repetarea cuvântului „influență” în conținutul textului de incriminare, nu sunt de natură a justifica opinia contrară, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal.

71. Dimpotrivă, opțiunea legiuitorului de a nu institui un prag valoric prin care să diferențieze răspunderea penală de cea contravențională, în ceea ce privește infracțiunea prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, așa cum a procedat în cazul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal, nu reprezintă o omisiune, ci manifestarea voinței acestuia de a considera mai gravă conduita persoanei care conduce autovehiculul ulterior consumului de substanțelor psihoactive, indiferent de cantitatea consumată sau de concentrația depistată în organism, având în vedere efectele pe care astfel de substanțe le produc asupra organismului.

72. Constatarea tipicității infracțiunii, doar în ipoteza dovedirii afectării capacității de a conduce a conducătorului auto, prin raportare inclusiv la concentrația/cantitatea de substanță consumată, reprezintă o modalitate de eludare a voinței legiuitorului, care a ales să dea relevanță penală consumului indiferent de cantitatea sau concentrația de substanță psihoactivă constatată în organism.

73. Inserarea cuvântului „influență” în conținutul textului de incriminare, nu are aptitudinea de a restrânge sfera de aplicare a normei de incriminare doar la ipotezele în care conducătorului auto îi erau modificate, la data depistării, abilitățile de a conduce autovehiculul, deoarece, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, substantivul „influență” are semnificația de „acțiune exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor”, și nu o schimbare *in concreto* ca urmare a acestei acțiuni.

74. Așadar, interpretarea gramaticală a textului, determină concluzia că acțiunea substanțelor psihoactive asupra persoanei trebuie să poată duce la modificarea abilităților și comportamentului acestuia, pentru a constitui o influență. Or, aptitudinea acestor substanțe de a determina stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică, este stabilită de legiuitor prin introducerea lor în categoria substanțelor psihoactive, așa cum a fost interpretată această noțiune prin Decizia nr. 48 din 9 iunie 2021, respectiv, substanțele la care face referire Legea nr. 194/2011 privind

combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare, republicată, și substanțele prevăzute în conținutul Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modificările și completările ulterioare.

75. În acest context, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a considerat că afectarea comportamentului persoanei de consumul de substanțe psihoactive, într-o manieră incompatibilă cu activitatea de conducere a unui vehicul pe drumurile publice, este prezumat absolut de legiuitor, nefiind o chestiune ce trebuie stabilită *in concreto* în funcție de particularitățile fiecărui caz.

76. Mai mult decât atât, din coroborarea dispozițiilor art. 102 alin. (3) lit. a) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, care reglementează răspunderea contravențională pentru conducerea sub influența băuturilor alcoolice dacă fapta nu constituie, potrivit legii, infracțiune, cu dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal, se observă că legiuitorul sancționează activitatea de conducere a unui vehicul de către o persoană care a consumat alcool, indiferent care este îmbibația alcoolică.

77. Interpretarea conform căreia, în cazul unui consum de substanțe psihoactive într-o concentrație mică ce nu are efecte perceptibile asupra conducătorului auto, fapta nu este tipică, face ca regimul răspunderii pentru persoanele care conduc, deși au consumat substanțe psihoactive, să fie mai blând decât în ipoteza consumului de alcool. Or, această interpretare nesocotește atât forma cât și rațiunea incriminării, deoarece, din analiza elementelor constitutive ale infracțiunii, rezultă că maniera actuală de incriminare a consumului de substanțe psihoactive în contextul conducerii de autovehicule pe drumurile publice, relevă toleranță zero a legiuitorului pentru astfel de fapte.

VI. Punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării

78. Asupra problemei de drept ce formează obiectul sesizării, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism a apreciat că în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia, pentru a fi prezumată absolut influența asupra capacității de a conduce.

79. În susținerea acestui punct de vedere, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate

Organizata și Terorism a făcut trimitere la jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

80. Astfel, a invocat Decizia nr. 101 din 28 februarie 2019 și Decizia nr. 138 din 14 martie 2017 ale Curții Constituționale, prin care au fost respinse excepțiile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (2) din Codul penal, statuând că pentru constatarea consumului de substanțe psihoactive, ca și cerință esențială specifică infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, este necesară analiza de laborator, care trebuie să stabilească existența substanțelor psihoactive în corpul conducătorului vehiculului, întrucât, în raport cu sfera largă a produselor susceptibile a avea efecte psihoactive, legiuitorul nu poate stabili un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive ca și cerință esențială cu privire la elementul material al infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive.

81. De asemenea, a menționat Decizia nr. 48/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și Decizia nr. 365/RC din 16.10.2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală, conform căroră conducerea unui vehicul de către persoana care a consumat un drog generează în mod direct o stare de pericol pentru relațiile sociale ocrotite de lege, stare a cărei existență nu este influențată nici de intervalul de timp scurs între momentul consumului și cel al acțiunii specifice *verbum regens* și nici de rezultatul examenului clinic efectuat în condițiile prevăzute de Ordinul nr. 1512/2013, simpla prezență a drogului în organismul unui conducător auto fiind suficientă sub aspectul realizării cerințelor de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal.

VII. Opinia specialiștilor consultați

82. În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) rap. la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală a fost solicitată specialiștilor în drept penal și Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării.

83. *Universitatea din București - Facultatea de Drept* a opinat în sensul că, în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia și indiferent de afectarea sau nu a capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice.

84. În susținerea acestei opinii s-a arătat că o persoană se află „sub influența” unor substanțe psihoactive atunci când acțiunea acestora produce o schimbare (înrâurire) asupra ei (asupra ființei sale). Prezența substanței psihoactive în sângele sau urina unei persoane, prezență atestată printr-o analiză toxicologică realizată în condițiile prevăzute de lege, reprezintă în mod evident o schimbare, cel puțin din punct de vedere fiziologic, la nivelul organismului persoanei respective. Nu

întâmplător, buletinele de analiză toxicologică folosesc expresia: pozitiv la substanța x. Aceasta înseamnă că în „chimia” organismului a intervenit un plus, o schimbare (modificare) a parametrilor obișnuiți. Or, textul de lege se referă la influență (schimbare) și atât. Aceasta nu trebuie să fie nici mare, nici mică, nici bună, nici rea, etc., *trebuie să fie*. Din discuția privind această cerință esențială trebuie excluse problemele ce privesc un anumit nivel de concentrație al substanței, ori capacitatea făptuitorului de a conduce, atâta vreme cât legiuitorul nu a luat în calcul aceste elemente. A proceda altfel înseamnă, pur și simplu, a adăuga la lege.

85. La o simplă interpretare gramaticală rezultă că cerința esențială este îndeplinită prin prezența substanței psihoactive în probele prelevate de la făptuitor. Această interpretare, evidentă, a fost adoptată în doctrină fără rezerve: „în privința consumului de substanțe psihoactive nu este prevăzută o limită care să determine incidența unei infracțiuni sau a unei contravenții, ceea ce înseamnă că, ori de câte ori testarea cu un mijloc certificat va indica prezența acestor substanțe va determina recoltarea de mostre biologice, iar dacă rezultatul analizelor va fi pozitiv, fapta va reprezenta infracțiune”.

86. Această soluție se degajă și din Decizia nr. 138 din 14 martie 2017 a Curții Constituționale, prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate cu privire la art. 336 alin. (2) din Codul penal în conținutul deciziei, solid motivată, statuându-se, printre altele, că: *„având în vedere sfera largă a produselor susceptibile a avea efecte psihoactive, așa cum reiese aceasta din legislația specială mai sus menționată, legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive ca și cerință esențială cu privire la elementul material al infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, infracțiune reglementată de art. 336 alin. (2) din Codul penal. Așa fiind, legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive (...)”*. Fiind din nou sesizată cu aceeași excepție, instanța de contencios constituțional a menținut soluția de respingere printr-o nouă decizie arătând că: *„(...) nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe (...)”*.

87. În consens cu deciziile Curții Constituționale s-a exprimat și instanța supremă, în acest sens fiind pronunțate mai multe decizii. În considerentele uneia dintre decizii s-a menționat: *„Înalta Curte reține că o persoană se află sub influența substanțelor psihoactive, în sensul dispozițiilor art. 336 alin. (2) din Codul penal ori de câte ori în organismul său au fost introduse - prin ingerare, injectare, inhalare, fumat sau prin orice alt mod - substanțe susceptibile să producă efecte psihoactive, fiind irelevantă, sub acest aspect, cantitatea de substanță consumată sau depistată în probele biologice ale făptuitorului, ulterior săvârșirii acțiunii ce constituie elementul material al infracțiunii analizate. În mod asemănător, persoana care a consumat astfel de substanțe se află sub influența lor*

chiar și atunci când modificările aduse funcțiilor sale cognitive sau comportamentului nu sunt vizibile sau ușor identificabile”.

88. Universitatea Babeș-Bolyai - Facultatea de Drept a opinat în sensul că prezumția legală instituită de legiuitor prin dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este una relativă întrucât intenția legiuitorului nu a fost să incrimineze pericolul dat de consum, ci existența influenței acestor substanțe psihoactive asupra stării conducătorului auto, prin afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice.

89. În susținerea acestui punct de vedere s-a menționat că valoarea socială protejată prin infracțiunile prevăzute de art. 336 alin. (1) și (2) din Codul penal o reprezintă siguranța participanților la traficul rutier. Lezarea acestei valori sociale intervine doar dacă la momentul conducerii pe drumurile publice se poate constata o stare de pericol (abstract) pentru siguranța traficului rutier, nefiind permisă deducerea ei dintr-un moment ulterior (momentul prelevării probelor biologice). Aceeași stare de pericol nu ar trebui să poată fi prezumată absolut dintr-o împrejurare anterioară, respectiv consumul de substanțe psihoactive, cu atât mai mult cu cât acestea sunt detectabile în organism chiar și după epuizarea efectelor specifice.

90. Instituirea unei prezumții absolute cu privire la afectarea capacității de a conduce, dedusă din faptul conex al identificării substanțelor psihoactive în probele biologice (indiferent de concentrație), ar echivala cu o incriminare implicită și indirectă a consumului de substanțe psihoactive, contrară politicii penale a statului pe acest subiect. Având în vedere că majoritatea substanțelor psihoactive sunt depistabile în sânge sau urină o importantă perioadă de timp după momentul consumului și după momentul epuizării efectelor psihoactive (mai ales sub forma metaboliților), o prezumție absolută ar reprezenta o afectare disproporționată a libertății individului, în condițiile în care acesta s-ar afla sub interdicția de a conduce chiar și câteva zile de la momentul consumului efectiv. Astfel, de exemplu, în cazul substanțelor psihoactive consumate cel mai frecvent (THC, cocaină sau Ecstasy), metaboliții acestora (substanțe rezultate din metabolizarea substanței active) pot fi identificați în probele biologice (mai ales în urină) chiar și după câteva zile de la consumul efectiv.

91. A afirma că o persoană se află *sub influența substanțelor psihoactive* chiar și atunci când discutăm despre concentrații mici de astfel de substanțe (mai ales metaboliți) în sânge sau urină, ar echivala cu o interpretare a normei dincolo de principiile *lex certa* și *lex stricta*. Semnificația comună a sintagmei „*sub influența*” reclamă posibilitatea identificării unor efecte ale consumului de substanțe psihoactive asupra abilității persoanei de a conduce. O interpretare contrară nu este una previzibilă pentru destinatarul normei penale.

92. Punerea unui semn de egalitate între a fi *sub influența substanțelor psihoactive* și simplul *consum* nu ar reprezenta consecința unei interpretări a normei, ci o completare a sa pentru a o face mai facil de aplicat. Or, este în sarcina

legiuitorului, nu în sarcina organului judiciar, să facă o astfel de modificare, ultimul fiind obligat să aplice legea în vigoare, chiar și într-o formă prezumtiv imperfectă.

93. *Universitatea din Oradea - Facultatea de Drept* a apreciat că esența întrebării cu care a fost sesizată instanța supremă ține de o chestiune de probă a faptului ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, astfel că prezența substanțelor psihoactive în sângele sau urina făptuitorului nu este de natură de a institui o prezumție absolută care ar atrage o dispensă de probă pentru procuror, dar nici o prezumție relativă care ar conduce la inversarea sarcinii probei, în sensul că odată constatată prezența acestor substanțe în probele biologice recoltate se instituie în sarcina inculpatului obligația de a dovedi că nu se afla sub influența acestora, iar nu a procurorului.

94. În cazul conducerii sub influența substanțelor psihoactive, evitarea unei situații de incidență a principiului *in dubio pro reo*, astfel cum acesta este reglementat în art. 4 alin. (2) din Codul de procedură penală și art. 6 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, impune ca, atât prin actele medico-legal, cât și prin orice alt mijloc de probă relevant administrat în cauză (de pilda, declarații de martori oculari cu privire la reacțiile subiectului depistat în trafic și suspectat de a fi sub influența substanțelor psihoactive), organele de urmărire penală (care au sarcina probei) să dovedească, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că la momentul la care a avut loc acțiunea de conducere, făptuitorul *se afla efectiv sub influența acestor substanțe*, care i-au afectat funcțiile fizice și psihice. Această probațiune este necesară, deoarece prezența unor substanțe psihoactive în sânge, detectată ca urmare a analizelor de laborator, poate rezulta și dintr-un consum anterior ale cărui urme au o persistență în organism (de pildă, consumul de cannabis), chiar dacă la data acțiunii infracționale efectele psihoactive au dispărut.

95. Așadar, prezența substanțelor psihoactive în sânge nu poate constitui decât un indiciu cu privire la existența unei situații infracționale, fiind necesar ca organele de urmărire penală să administreze în continuare probe relativ la afectarea capacităților psihofizice ale făptuitorului, prin diminuarea capacității de a conduce sau de a se concentra asupra traficului, ori a reacțiilor de prevenire a evenimentelor rutiere. Pentru a determina obiectul concret al probei, organele de urmărire penală trebuie să conștientizeze faptul că efectele substanțelor psihoactive nu se întind pe întreaga durată de timp în care acestea se află în corpul persoanei care le-a ingerat, iar în aceste condiții prezumția simplă ce poate fi trasă la momentul apariției rezultatelor analizei de laborator nu este nici pe departe suficientă pentru a conduce la atingerea standardului probei dincolo de orice îndoială rezonabilă cu privire la faptul că o persoană se afla sub influența activă a acestor substanțe la momentul conducerii vehiculului pe drumurile publice, creând astfel o stare de pericol.

96. O interpretare în sensul reținerii infracțiunii indiferent de concentrație, chiar dacă nu există o afectare a conduitei agentului în discuție, nu poate fi considerată o interpretare gramaticală sau logico-sistematică, ci un exemplu prototip de analogie în defavoarea inculpatului. Indiferent de justificare, pretorian

norma fiind aplicată dincolo de aria sa legală, conduce la crearea unei situații defavorabile persoanei acuzate.

97. Mai mult, sintagma „*având în sânge*” nu este identică, sub aspectul conținutului, cu sintagma „*aflată sub influența*”.

98. Nu în ultimul rând, dacă rațiunea incriminării, în optica legiuitorului, a fost aceea de a exista o identitate de raționament (sub aspectul conținutului condiției) între condiția de la alin. (1) al art. 336 din Codul penal „*o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge*” și condiția de la alin. (2) al aceluiași articol „*persoana, aflată sub influența unor substanțe psihoactive*”, atunci și textul normei de incriminare trebuie adaptat în consecință. În această ordine de idei, pentru a doua ipoteză, ar fi trebuit să se prevadă doar condiția prezenței acestor substanțe psihoactive în sânge.

99. Practica medico-legală relevă că diagnosticul stării sub influența unor substanțe psihoactive se bazează pe analize de laborator referitoare la prezența substanțelor psihoactive în sânge și urină, potrivit art. 7 alin. (1) din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1512/2013, și pe *elemente factive*, precum modul de comportare, atitudinea, orientarea în timp și spațiu, facultatea de a descrie, de a calcula, modalitatea de deplasare, siguranța gesturilor mâinilor, miros, starea pupilelor etc., fiind evident că starea de intoxicație este diferită din punctul de vedere al concentrației de la persoană la persoană, în funcție de metabolismul fiecăreia. Deopotrivă, nu poate fi echivalată, din punct de vedere științific, perioada în care substanțele psihoactive se află în organismul unei persoane cu intervalul de timp în care acestea produc efecte asupra unei persoane, afectându-i, dincolo de orice îndoială rezonabilă, capacitatea concretă de a conduce.

100. *Universitatea Lucian Blaga din Sibiu - Facultatea de Drept* a opinat în sensul că, așa cum este redactată norma de incriminare din art. 336 alin. (2) din Codul penal, simplul consum de substanțe psihoactive nu este apt să determine prezumția absolută a existenței influenței capacității de a conduce un vehicul, ci este necesar a se dovedi, în fiecare caz în parte, împrejurarea că acest consum de substanțe a afectat în mod concret capacitatea de a conduce, dovadă ce urmează a fi făcută prin mijloace de probă științifice. Prezumția influenței pe care o are consumul de substanțe psihoactive asupra organismului este una relativă, putând fi combătută prin mijloace de probă științifice.

101. În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat că, infracțiunea de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal, face parte din categoria infracțiunilor privitoare la siguranța publică, protejând acele relații sociale care vizează siguranța circulației pe drumurile publice.

102. Prin conținutul ei, această infracțiune este una de pericol social, acest pericol fiind dat de starea psihică alterată în care se află conducătorul auto care conduce un vehicul după ce a consumat substanțe psihoactive. Cu alte cuvinte, rațiunea incriminării acestei infracțiuni este aceea de a-l sancționa pe acel

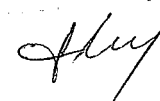
conducător auto care conduce vehiculul în condițiile în care starea sa psihică este afectată de consumul de substanțe psihoactive, fiind alterată atenția, capacitatea de decizie și de reacție. Această concluzie se desprinde din modalitatea de redactare a textului incriminator, care utilizează sintagma „*sub influența substanțelor psihoactive*” ceea ce denotă faptul că acest consum de substanțe este în măsură să afecteze capacitatea de a conduce, în deplină siguranță, un vehicul pe drumurile publice.

103. Ca atare, ceea ce urmărește legiuitorul să sancționeze este acțiunea de conducere a unui vehicul după consumul unor substanțe psihoactive în condițiile în care acestea au afectat, din punct de vedere psihic, activitatea de conducere și nu *consumul propriu zis de substanțe*, caz în care ar fi formulat altfel norma de incriminare. Pentru aceasta, exprimarea ar fi trebuit să fie alta, de genul „persoana care conduce un autovehicul după ce a consumat substanțe psihoactive” sau „persoana care conduce un autovehicul având în organism, substanțe psihoactive”, caz în care ar fi fost suficientă probarea prezenței acestor substanțe în organismul făptuitorului.

104. În acest fel, textul legal nu incriminează, *de plano*, orice activitate de conducere a unui vehicul de către o persoană care a consumat substanțe psihoactive, ci are în vedere, din perspectiva acțiunii ce formează elementul material al laturii obiective, doar activitatea de conducere a unui vehicul de către o persoană a cărei capacitate psihică de a conduce vehiculul este afectată (influențată) de consumul substanțelor psihoactive.

105. *Academia de Studii Economice - Facultatea de Drept* a apreciat că sintagma „*aflată sub influența unor substanțe psihoactive*”, din cuprinsul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal se referă la o persoană a cărei capacitate de a conduce un vehicul (pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere) este alterată în urma consumului de substanțe psihoactive. Identificarea unor substanțe psihoactive în corpul unei persoane face ca, din punct de vedere probatoriu, persoana respectivă să fie prezumată a fi sub influența acelor substanțe. O astfel de prezumție probatorie nu poate fi însă absolută, putând fi combătută prin mijloace de probă științifice care să ateste că persoana nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice.

106. În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat că natura de infracțiune de pericol abstract nu poate conduce, prin ea însăși, la concluzia că simpla identificare în organismul unei persoane a unor substanțe psihoactive va determina tragerea la răspundere penală a celui în cauză. În contextul în care, se poate stabili, dincolo de orice îndoială rezonabilă, prin intermediul unor probe științifice, că substanțele psihoactive identificate nu mai produc niciun efect asupra comportamentului conducătorului auto, nu se poate vorbi de o stare de pericol pentru relații sociale protejate de norma de incriminare.

107. Necesitatea incriminării faptei prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal rezultă din efectele pe care astfel de substanțe le au asupra organismului uman. Ele afectează în special sistemul nervos, ceea ce determină diminuarea capacităților psihomotorii. Consumul de substanțe psihoactive afectează abilitățile necesare pentru a conduce, precum viteza de reacție, auzul, capacitățile psihomotorii, reduce capacitatea de concentrare, poate genera dificultăți în percepția timpului și a distanței, poate stimula un caracter agresiv, afectează echilibrul, coordonarea și timpul de reacție.

108. Prin urmare, este corect a prezuma că, odată consumată, orice substanță cu efect psihoactiv afectează sistemul nervos central într-o măsură incompatibilă cu desfășurarea în siguranță a unor activități care prezintă un grad ridicat de risc pentru sănătatea persoanelor, cum este, printre altele, și cazul conducerii unui vehicul pe drumurile publice. Cu toate acestea, o astfel de prezumție probatorie nu poate fi una absolută, în contextul în care, în materia consumului de substanțe psihoactive, s-a demonstrat că nu orice substanță psihoactivă, licită sau ilicită, în orice concentrație, în organismul oricărei persoane, conduce la o diminuarea a abilităților psihomotorii ale acesteia din urmă. Cu alte cuvinte, s-a demonstrat că simpla detectare a unei substanțe psihoactive în sângele sau urina unei persoane nu este suficientă pentru a indica existența unei stări de pericol pentru siguranța participanților la trafic întrucât, în funcție de substanța detectată și de caracteristicile respectivei persoane, este nevoie ca aceasta să se găsească într-o concentrație minimă în organismul respectivei persoane pentru a-i diminua capacitatea de a conduce vehiculul sau autovehiculul respectiv.

109. Doar în condițiile în care conducătorul auto se află sub efectul substanțelor psihoactive se aduce atingere relațiilor sociale ocrotite de norma de incriminare. În acest sens, s-a arătat că, spre exemplu, LSD-ul rămâne doar 3 ore, heroina și amfetaminele rămân 12 ore, pe când cocaina și MDMA 48 de ore, marijuana este o excepție, pentru că rămâne în sânge 336 de ore (aproximativ două săptămâni). În cazul urinei, lucrurile sunt diferite. LSD-ul și amfetaminele rămân în urină 3 zile, heroina și cocaina 4 zile, în timp ce morfina și metamfetaminele 6 zile. Marijuana rămâne în urină în jur de 30 de zile. De asemenea, efectele cocainei durează până la 3 ore, pentru cannabis durata efectelor este între 30 de minute de la ingerare până la 24 de ore, pentru metamfetamină până la 16 ore, pentru etnobotanice până la 14 ore. Așadar, prezența urmelor drogurilor în sânge sau urină nu echivalează cu afectarea în concret a funcțiilor fizice și psihice deoarece substanțele pot fi prezente în probele biologice, deși efectele acestora asupra organismului au încetat.

110. *Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici”* a opinat în sensul că nu este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive ori a metaboliților ei activi pentru a prezuma absolut asupra prezenței stării de a fi sub influența și afectarea capacității de a conduce întrucât această aserțiune poate fi combătută prin mijloace de probă științifice potrivit cărora, în

ciuda prezenței substanțelor psihoactive într-o concentrație minimală, persoana nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce pe drumurile publice, cât timp prezintă în corp produși de metabolism în forme inactive ale acelei substanțe ori, chiar în forme active, cât timp se regăsesc și se probează cantitativ în sânge într-o valoare minimală inferioară limitei de cut-off a acelei substanțe în sânge acceptată la nivel național sau european/internațional.

111. Astfel, s-a arătat că o substanță psihoactivă este o substanță care odată ce pătrunde în corp exercită efecte asupra sistemului nervos central și periferic precum influențarea funcțiilor psihice (gândirea, raționamentul critic, voința, etc), influențarea funcțiilor senzoriale (văzul, auzul, etc.) și a funcțiilor neuro-motorii (echilibrul, timpii de reacție motorie, reflexele, coordonarea motorie, etc.).

112. După pătrunderea în corpul uman, substanțele psihoactive ajung prin absorbție în sânge și, astfel, cu fiecare contracție cardiacă, adesea accelerată de efectele clinice datorate consumului, ajung atât în ficat, unde se petrece în cea mai mare parte detoxifierea prin metabolizare și formare de metaboliți, inițial activi ulterior inactivi, cât și în creier, unde substanța determină efectele psihoactive.

113. Cel mai important principiu în farmacocinetica substanțelor psihoactive este absorbția și transportul substanței nemetabolizate de la locul de pătrundere în sistemul circulator și apoi prezența în sânge a substanțelor active (substanța nemetabolizată și metaboliții ei activi).

114. Starea de a fi sub influența acțiunii unor substanțe psihoactive este starea în care se află o persoană după ce a consumat substanțe cu acțiuni psihoactive și care, odată pătrunse în corp, acționează asupra structurilor sistemului nervos central, determinând afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii ale acelei persoane, fiind de natură să influențeze abilitățile persoanei de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, generând riscuri pentru sine și pentru alții și punând în pericol viața ori sănătatea.

115. Pe timpul cât la nivelul creierului se exercită efectele psihoactive cu afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuro-motorii, persoana se află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, respectiv având afectată (alterată) capacitatea de a conduce autovehicule pe drumurile publice, aspect prevăzut și sancționat de art. 336 alin. (2) din Codul penal.

116. Starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive și, implicit de a fi afectată capacitatea de a conduce autovehicul pe drumurile publice, depinde de mai mulți factori precum tipul substanței, concentrația substanței în amestecul folosit, durata consumului, capacitatea de metabolizare a ficatului acelei persoane, toleranța pe care sistemul nervos al acelei persoane o are la folosirea acelei substanțe, interferențe cu alte substanțe (medicamente), etc.

117. Starea persoanei de a se afla sub influența unei substanțe psihoactive depinde direct de prezența substanței și a metaboliților săi activi în sângele care irigă creierul și structurile nervoase.

118. Metaboliții sunt inițial activi, păstrând încă activitate asemănătoare cu substanța nemetabolizată, după care, prin pasajele succesive ale sângelui prin ficat, în principal, sunt metabolizați succesiv până la metaboliți inactivi.

119. În ficat se desfășoară acțiuni permanente de detoxifiere ale tuturor substanțelor toxice, inclusiv a substanțelor psihoactive, cu scopul eliberării organismului uman de prezența substanțelor străine. Pentru unele substanțe detoxifierea se poate desfășura și în alte țesuturi, nu doar în ficat. De exemplu, prin depozitare în unele țesuturi în scopul de a elibera cât mai rapid sângele circulant de prezența substanței străine. Din țesuturile în care substanțele străine se depozitează în diferite forme chimice, active sau inactive, cu fiecare pasaj al sângelui prin acele țesuturi se aduc treptat în circulație substanțele psihoactive depozitate și respectiv în ficat unde astfel continuă permanent procesul de detoxifiere prin metabolizare și biotransformare a metaboliților activi în metaboliți inactivi.

120. În același timp cu procesele descrise mai sus se produce și o eliminare continuă a substanței nemetabolizate și/sau a metaboliților ei activi ori inactivi prin principalele căi de eliminare, respectiv prin urină, salivă, transpirație, laptele matern, etc.

121. Tabelul alăturat sintetizează biodisponibilitatea și farmacodinamica unor substanțe psihoactive introduse în organismul uman, aspecte care pot contribui la înțelegerea științifică, motivată a stării de a fi sub influența unei substanțe psihoactive:

	Urina	Fir de	Sânge	Saliva
<i>Heroin</i>	Pana la 3	Pana la	Pana la 6	Pana la 1 ora
<i>Cocain</i>	Pana la 3	Pana la	Pana la 24	Pana la 2 zile
<i>Barbitu</i>	Pana la 6	Pana la	Pana la 72	Pana la 3 zile
<i>Ecstazv</i>	Pana la 4	Pana la	Pana la 2	Pana la 2 zile
<i>Mariju</i>	Pana la 30	Pana la	Pana la 4	Pana la 72 ore
<i>Morfin</i>	Pana la 3	Pana la	Pana la 3	Pana la 3 zile
<i>Codein</i>	Pana la 3	Pana la	Pana la 24	Pana la 4 zile
<i>Ketami</i>	Pana la 11	Pana la	Pana la 4	-
<i>Metado</i>	Pana la 12	Pana la	Pana la 24	Pana la 10
<i>Valium</i> (<i>diazepam</i>)	Pana la 6 sapt.	Pana la 90 zile	Pana la 48 ore	Pana la 10 zile

122. Aspecte utile pentru înțelegerea motivată a stării de a fi sub influență:

a) Durata de timp cât substanța psihoactivă este biodisponibilă în sânge este asemănătoare cu cea din salivă. Saliva, ca și cale de eliminare, este testată calitativ de către organele judiciare de poliție în traficul rutier ca acțiune de control și prevenție. Sângele vehiculează substanța psihoactivă la nivelul creierului și, în prezent, se poate testa cantitativ în instituțiile de medicina legală, în laboratoare certificate, testare ce este necesară încadrării juridice a faptei conform legii penale.

b) Durata de timp cât substanța psihoactivă este biodisponibilă în urină și firul de păr este net diferită, mult mai lungă decât cea din sânge și salivă și exprimă o dată a consumului anterioară sau mult anterioară momentului testării. Firul de păr

este util pentru a determina consumul cronic (toxicomania). Medico-legal testarea și analiza toxicologică a firului de păr nu se pot realiza în țara noastră.

c) Absența substanței psihoactive în sânge/salivă dar prezența în urină arată un consum anterior mai vechi.

d) Cu atât mai mult absența substanței din sânge/salivă/urină dar biodisponibilitatea și prezența în firul de păr arată un consum anterior foarte vechi și caracteristic expunerilor repetate (toxicomanie).

123. Biodisponibilitatea Valium (Diazepam):

a) doza terapeutică este un comprimat seara la culcare care determină efecte active clinic 4-6 ore, timp în care persoana este în starea de a se afla sub influența substanței. Pe de altă parte administrarea diazepamului este contraindicată la conducătorii autovehiculelor.

b) Deși a doua zi de dimineața efectele clinice nu mai sunt prezente, substanța continuă să fie prezentă în sânge până la 48 de ore de la data administrării în doze minimale sub limita cut-off.

c) După ce încetează să fie detectabilă în sânge, continuă să fie prezentă în calea de eliminare prin salivă până la 10 zile, mult după ce efectele clinice psihoactive au încetat. Astfel, substanța va putea fi depistată și testată pozitiv în testul calitativ de salivă pe care îl dispune organul judiciar *fără a se constitui la momentul testării salivei, starea de a fi sub influenței substanței psihoactive deși substanța încă se mai află în corp (salivă) dar nu se mai află în sânge.* În acest caz, al acestei substanțe, Valium, testarea calitativă în salivă va fi pozitivă iar cea din sânge va fi negativă după 2-3 zile de la administrare, ceea ce va face ca testul de saliva efectuat de organul judiciar să apară fals pozitiv, când, de fapt, testul identifică cu sensibilitate și specificitate prezența substanței în saliva și aceasta se petrece pentru că substanța nu are aceeași biodisponibilitate în toate fluidele biologice și țesuturile corpului datorită procesului continuu de metabolizare și eliminare.

d) După ce încetează să mai fie detectabilă în sânge și în salivă, continuă să fie prezentă în calea de eliminare prin urină până la 6 săptămâni, mult după ce efectele clinice psihoactive au încetat *fără a se constitui la momentul testării urinei starea de a fi sub influența substanței psihoactive deși substanța încă se mai află în corp (urina) dar nu se mai află în sânge.*

e) În firul de păr eliminarea din organism a substanței continuă până la 90 zile, făcându-se astfel, oricând se testează, dovada cantitativă a administrării terapeutice de diazepam (1 comprimat) cu până la 3 luni înainte și, desigur, *fără a se constitui la momentul testării firului de păr starea de a fi sub influența substanței psihoactive deși substanța încă se mai află în corp (păr) dar nu se mai află în sânge după cum nici în salivă și nici în urină.*

124. Pe timpul cât substanța activă se află în sânge, se află totodată și în creier, determinând direct starea de a fi sub influență, respectiv starea în care sunt

influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuro-motorii ale persoanei, punctul a) exemplul Valium.

125. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge dar în sânge se află metaboliții activi ai substanței într-o concentrație egală sau mai mare cu limita cut-off, este determinată starea de a fi sub influență, respectiv starea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei, punctul a) exemplul Valium.

126. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge dar în sânge se află metaboliții activi ai substanței într-o concentrație inferioară limitei cut-off, se apreciază că persoana respectivă nu se mai află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, aspect care întrunește un consens științific și medico-legal european și internațional (EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drugs Addiction), punctul b) exemplul Valium.

127. Pe timpul cât substanța activă și metaboliții săi nu se mai află în sânge dar substanța încă se mai află în corpul acelei persoane prin metaboliți activi și/sau inactivi în diferite căi de eliminare (urină, fir de păr), se apreciază, într-un consens științific și medico-legal, că persoana respectivă nu se mai află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, întrucât în creier, unde se exercită efectele psihoactive, nu se mai află substanța, punctele c) și d) din exemplul Valium.

XI. Dispoziții legale relevante

Codul penal

Art. 336 - Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe

(1). *Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.*

(2). *Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana, aflată sub influența unor substanțe psihoactive, care conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere.*

(3). *Dacă persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute în alin.1 și alin.2 efectuează transport public de persoane, transport de substanțe sau produse periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obținerea permisului de conducere sau în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.*

Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare

„Art.2 - În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: (...)

e) efecte psihoactive - unul dintre următoarele efecte pe care le poate avea un produs, atunci când este consumat de către o persoană: stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică;"

f) consum - introducerea în organismul uman a unui produs, indiferent dacă acesta a fost dizolvat, impregnat, dispersat sau diluat, în una dintre următoarele modalități: pe cale orală ori injectabilă, inhalare, fumat sau aplicarea externă pe corpul unei persoane, în orice alt mod, în așa fel încât produsul să ajungă în corpul unei persoane.

XII. Opinia judecătorului raportor

128. Judecătorul raportor a considerat că sesizările formulate de către Curțile de apel Brașov și Cluj îndeplinesc condițiile de admisibilitate, iar pe fondul chestiunii de drept a opinat în sensul că în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal, pentru realizarea condiției esențiale atașată elementului material al laturii obiective, aceea ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, este necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihoactive, cât și aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

XIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

Cu privire la admisibilitatea sesizării

129. În conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală: „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

130. Așadar, textul legal mai sus enunțat determină aria restrictivă a examinării pe care o efectuează Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unei hotărâri prealabile și stabilește mecanismul, scopul și condițiile de admisibilitate.

131. Referitor la ultimul aspect menționat mai sus, se constată că admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor condiții de admisibilitate a sesizării:

- chestiuena de drept să fie ridicată în cursul judecării, în fața unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

- chestiuena de drept pusă în discuție să fie una veritabilă, dificilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite și să fie esențială, în sensul că, de lămurirea ei, depinde soluționarea pe fond a cauzei și

- chestiuena de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs, în curs de soluționare.

132. Verificând regularitatea investiției prin raportarea acestor condiții de admisibilitate la sesizările ce fac obiectul prezentei cauze, se constată că sunt îndeplinite cumulativ toate aceste condiții.

133. Astfel, se constată că, în cauză, este îndeplinită prima condiție, în contextul în care, solicitările de lămurire a problemei de drept invocate aparțin unor instanțe investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, respectiv Curtea de Apel Brașov – Secția penală, pe rolul căreia se află înregistrat apelul formulat împotriva Sentinței penale nr. 229/S din data de 29 iunie 2023, pronunțată de Judecătoria Zărnești în dosarul penal nr. 2769/338/2022, precum și Curtea de Apel Cluj – Secția penală și de minori, pe rolul căreia se află înregistrate apelurile formulate împotriva Sentinței penale nr. 222 din data de 12 iunie 2023, pronunțată de Judecătoria Dej în dosarul penal nr. 2889/219/2022.

134. În ceea ce privește cea de-a doua condiție, respectiv chestiuena de drept pusă în discuție să fie una veritabilă, dificilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite, se constată că și aceasta este îndeplinită, în raport cu practica neunitară și punctele de vedere transmise de curțile de apel și instanțele arondate acestora.

135. De asemenea, este îndeplinită și condiția potrivit căreia chestiuena de drept pusă în discuție trebuie să fie esențială, în sensul că, de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei, apreciind că rezolvarea dată chestiunii de drept este susceptibilă de a avea consecințe juridice directe asupra modului de soluționare a cauzelor, vizând practic întrunirea elementelor de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal.

136. Astfel, așa cum s-a arătat mai sus, Curtea de Apel Brașov – Secția penală este investită cu soluționarea apelului formulat de inculpatul T.B.L. împotriva Sentinței penale nr. 229/S din data de 29 iunie 2023, pronunțată de Judecătoria Zărnești în dosarul penal nr. 2769/338/2022, iar Curtea de Apel Cluj – Secția penală și de minori este investită cu soluționarea apelurilor formulate de G.V.A. și de Parchetul de pe lângă Judecătoria Dej împotriva Sentinței penale nr. 222 din data de 12 iunie 2023, pronunțată de Judecătoria Dej în dosarul penal nr. 2889/219/2022, context în care, soluționarea pe fond a cauzelor depinde de rezolvarea chestiunii de drept ce formează obiectul prezentului raport.

137. Totodată, se constată că și condiția ce vizează caracterul de actualitate a problemei de drept invocate în cauză este îndeplinită. Astfel, din verificările efectuate la nivelul instanței supreme rezultă că nu au fost pronunțate hotărâri prealabile sau hotărâri în recurs în interesul legii de către Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la chestiunea de drept supusă analizei și nici nu este un recurs în interesul legii în curs de soluționare cu privire la această chestiune de drept.

Cu privire la fondul chestiunilor de drept

138. Problema de drept ridicată de ambele instanțe de trimitere vizează interpretarea expresiei „*persoană aflată sub influența unor substanțe psihoactive*”, care constituie condiția esențială atașată elementului material al laturii obiective a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, în varianta asimilată prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, respectiv dacă aceasta se referă doar la prezența substanței psihoactive în probele biologice prelevate de la făptuitor (deci la o persoană care a consumat substanțe psihoactive) sau are în vedere și afectarea concretă a capacității acestuia de a conduce autovehicule pe drumurile publice.

139. Sintagma ce face obiectul prezentei sesizări a fost supusă și controlului de constituționalitate (Decizia nr. 138 din 14 martie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (2) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 537 din 10 iulie 2017; Decizia nr. 101 din 28 februarie 2019, publicată în Monitorul Oficial nr. 405 din 23 mai 2019), însă doar din perspectiva omisiunii legiuitorului de a institui un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive. Argumentele Curții Constituționale prezintă anumită relevanță și în rezolvarea chestiunii de drept din cauză, considerentele acesteia fiind, de altfel, invocate în susținerea opiniei că simpla prezența a substanței psihoactive în probele biologice prelevate de la făptuitor este suficientă pentru a concluziona că se află sub influența acestora. Astfel, Curtea a reținut că „*18...incriminarea faptei de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive este determinată de efectul nociv al substanțelor respective, ținând cont de faptul că, așa cum se arată în doctrină, acestea produc tulburări în atitudinea și comportamentul conducătorului auto, generând, implicit, o diminuare a capacității de a manevra vehiculul pe drumurile publice în condiții de siguranță pentru toți participanții la trafic. În acest sens, art. 2 lit. e) din Legea nr. 194/2011, republicată, stabilește că prin "efecte psihoactive" se înțelege unul dintre următoarele efecte pe care le poate avea un produs, atunci când este consumat de către o persoană: stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică. Or, având în vedere natura relațiilor sociale ocrotite, obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este reprezentat de relațiile sociale referitoare la protecția siguranței circulației pe drumurile publice, relații sociale a căror*

existență normală este condiționată de interzicerea conducerii vehiculelor sub influența substanțelor psihoactive.

19. Așadar, situația premisă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive constă în pre existența unor stări, situații, condiții în care se află subiectul activ și în existența unor norme juridice care reglementează poziția psihică și fizică a unei persoane care conduce un vehicul pe drumurile publice. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal îl reprezintă acțiunea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care se află sub influența unor substanțe psihoactive. Urmarea imediată în cazul acestei infracțiuni constă în crearea unei stări de pericol pentru relațiile sociale privind siguranța circulației pe drumurile publice, relații ocrotite prin norma de incriminare, iar legătura de cauzalitate între acțiunea incriminată de lege și urmarea imediată nu mai trebuie dovedită, întrucât rezultă din materialitatea faptelor (ex re). Forma de vinovăție cu care acționează subiectul activ în cazul infracțiunii examinate este intenția, cu ambele forme ale acesteia.

20. Curtea reține că, pentru constatarea consumului de substanțe psihoactive - ca și cerință esențială specifică acestei infracțiuni - este necesară analiza de laborator, care trebuie să stabilească existența acestor substanțe în corpul conducătorului vehiculului. Cu privire la intervalul de timp în care trebuie efectuată recoltarea probelor biologice, Codul de procedură penală stabilește, în art. 190 alin. (8), că: "În cazul conducerii unui vehicul de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe, recoltarea de probe biologice se efectuează din dispoziția organelor de constatare și cu consimțământul celui supus examinării, de către un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, în cel mai scurt timp, într-o instituție medicală, în condițiile stabilite de legile speciale."

21. Curtea constată că, având în vedere sfera largă a produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, așa cum reiese aceasta din legislația specială mai sus menționată, în mod obiectiv, legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive ca și cerință esențială cu privire la elementul material al laturii obiective în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, infracțiune reglementată de art. 336 alin. (2) din Codul penal. Așa fiind, legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive, prin consum înțelegându-se introducerea în organismul uman a unui produs, indiferent dacă acesta a fost dizolvat, impregnat, dispersat sau diluat, în una dintre următoarele modalități: pe cale orală ori injectabilă, inhalare, fumat sau aplicarea externă pe corpul unei persoane, în orice alt mod, în așa fel încât produsul să ajungă în corpul unei persoane [art. 2 lit. f) din Legea nr. 194/2011, republicată].

140. Deși oferă anumite repere de interpretare a textului de lege, argumentele Curții Constituționale nu conduc la rezolvarea problemei de drept în discuție. Curtea face o distincție între noțiunea de „consum” atunci când se referă la situația premisă a infracțiunii (preexistența unei stări, situații, condiții în care se află subiectul activ) și cea de „influență” atunci când analizează elementul material al laturii obiective. Or, nu există controversă asupra faptului că dovedirea consumului de substanțe psihoactive se face prin analize de laborator, fiind necesar să se stabilească prezența acestora în corpul conducătorului vehiculului, însă aceasta este numai situația premisă a infracțiunii. Totodată, concluzia că „legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive” nu poate fi privită decât în legătură cu argumentul expus în cadrul aceluiași paragraf, în sensul că, dată fiind sfera largă a produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, în mod obiectiv, acesta nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive.

141. Legiuitorul a incriminat fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive, fără a stabili o limită minimă a concentrației acesteia, impunând însă condiția esențială ca subiectul activ, la momentul săvârșirii, să se afle sub influența acestor substanțe. Curtea face trimitere la noțiunea de „efecte psihoactive” definită în art. 2 lit. e) din Legea nr. 194/2011, concluzionând că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este reprezentat de relațiile sociale referitoare la protecția siguranței circulației pe drumurile publice, relații sociale a căror existență normală este condiționată de interzicerea conducerii vehiculelor *sub influența substanțelor psihoactive*.

142. Faptul că instanța de contencios constituțional nu echivalează cele două noțiuni (consum și influență) rezultă cu și mai multă claritate din jurisprudența ulterioară acestei hotărâri. Astfel, în Decizia nr. 564/2018, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 66 din 28 ianuarie 2019 prin care s-a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 196 alin. (1) din Codul penal, răspunzând criticii referitoare la lipsa de previzibilitate a sintagmei „persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice”, Curtea definește noțiunea de „influență”, arătând că, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, aceasta „*reprezintă acea acțiune exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor. Astfel, sintagma „sub influența băuturilor alcoolice” semnifică, în fapt, influența exercitată de către alcool asupra organismului uman și, în special, asupra funcțiilor cognitive (...) influența băuturilor alcoolice se poate manifesta atât în ceea ce privește îmbibația alcoolică de până la 0,8‰, cât și la cea de peste 0,8‰.*”

143. Deși vizează o altă infracțiune decât cea care face obiectul prezentei cauze, decizia prezintă relevanță, întrucât același termen „influență” nu poate avea un înțeles diferit prin raportare la diverse incriminări prin care se sancționează comportamente ale unei persoane aflate în aceeași situație, respectiv sub influența

unei substanțe psihoactive, alcoolul fiind la rândul său o astfel de substanță. De altfel, art. 196 alin. (1) din Codul penal se referă la „o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice ori a unei substanțe psihoactive”, fiind evident că dezlegarea dată nu poate fi restrânsă doar la ipoteza băuturilor alcoolice.

144. Pornind chiar de la analiza instanței de contencios constituțional, se constată că, într-adevăr, sintagma „sub influența” nu are o definiție legală, iar în aceste condiții, înțelesul său nu poate fi altul decât cel din limbajul obișnuit. Astfel, art. 34 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 prevede că redactarea textelor se face prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română modernă, cu evitarea regionalismelor. În limbaj uzual, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, substantivul „influență” desemnează *o acțiune exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor* (sinonim *întrăurire*).

145. Prin noțiunea „substanțe psihoactive” din cuprinsul normei de incriminare se înțelege orice substanță care are efecte psihoactive, astfel cum acestea sunt definite în art. 2 lit. e) din Legea nr. 194/2011, respectiv care produce stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică - Decizia nr. 48/2021, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 698 din 14/07/2021, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

146. Astfel, simpla interpretarea gramaticală a textului determină concluzia că acțiunea exercitată de substanțele psihoactive asupra persoanei trebuie să poată să conducă la schimbarea acesteia, respectiv la modificarea abilităților și comportamentului său.

147. Ca atare, textul de lege nu impune cerința ca substanțele psihoactive consumate să producă în mod obligatoriu și o schimbare concretă în comportamentul persoanei, prin dovedirea afectării capacității acestuia de a conduce autovehicule pe drumurile publice, ci este necesar doar ca acestea să aibă aptitudinea de a produce o atare schimbare.

148. Aceeași concluzie este susținută și de natura infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, infracțiune de pericol abstract, în norma de incriminare legiuitorul neprevăzând cerința de a se crea o stare de pericol pentru valoarea ocrotită, aceasta fiind prezumată prin însăși incriminarea faptei. Or, interpretarea că fapta este tipică doar atunci când s-a demonstrat și o alterare a capacității de a conduce autovehicule tinde la dovedirea urmării specifice unei infracțiuni de pericol concret, respectiv că fapta a condus la un pericol pentru valoarea socială ocrotită prin norma de incriminare.

149. Examinarea medicală a persoanei, în vederea interpretării stării clinice induse de consumul recent de băuturi alcoolice sau substanțe psihoactive, se efectuează în toate cazurile în care se recoltează mostre biologice, conform art. 16 din Normele metodologice privind recoltarea, depozitarea și transportul mostrelor biologice în vederea probațiunii judiciare prin stabilirea alcoolemiei sau a prezenței

în organism a substanțelor psihoactive în cazul persoanelor implicate în evenimente sau împrejurări în legătură cu traficul rutier. Dar nu întotdeauna, deși se demonstrează că substanța activă este prezentă în sânge, acționând astfel la nivelul sistemului nervos central, starea clinică relevă și o alterare vizibilă, perceptibilă fie și numai pentru un specialist, a capacității de a conduce autovehicule. Aceasta întrucât efectele substanțelor psihoactive pot fi diverse, de la diminuarea evidentă a capacității de a conduce, până la o manieră excesiv de degajată adoptată în trafic, urmare a afectării aptitudinii de evaluare corectă a riscurilor, a scăderii timpilor de reacție (care, chiar la nivelul secundelor, pot face diferența între producerea unui accident și evitarea lui), etc. În mod neîndoielnic, în aceste situații starea de pericol pentru valoarea socială ocrotită subzistă, chiar dacă nu poate fi demonstrată o alterare concretă a comportamentului conducătorului auto.

150. Pe de altă parte, împrejurarea că textul de lege nu impune cerința ca substanțele psihoactive să producă în mod obligatoriu și o schimbare concretă în comportamentul conducătorului auto nu poate conduce la concluzia că, a fi sub influența substanțelor psihoactive presupune doar constatarea prezenței acestora în probele biologice prelevate (deci a unui consum anterior).

151. Este adevărat că aptitudinea substanțelor psihoactive de a determina stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică este stabilită de către legiuitor prin includerea lor în categoria substanțelor psihoactive.

152. Însă, este la fel de adevărat și demonstrat științific, existând un consens la nivel european și internațional, faptul că aceste efecte psihoactive nu se produc în tot intervalul de timp în care substanța poate fi detectată, sub forma metaboliților săi activi sau inactivi, în probele biologice ale unei persoane. Există studii de specialitate care dovedesc că substanțele psihoactive rămân biodisponibile în urină și firul de păr o durată îndelungată de timp, mult superioară celei în care se regăsesc în sânge sau salivă (ex. barbiturice - până la 6 săptămâni în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 72 de ore în sânge și până la 3 zile în salivă; heroina - până la 3 zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 6 ore în sânge și până la o oră în salivă; marijuana până la 30 de zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, 4 ore în sânge și până la 72 de ore în salivă; codeina până la 3 zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 24 de ore în sânge și până la 4 zile în salivă; metadona până la 3 zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 24 ore în sânge și până la 10 zile în salivă; valium/diazepam până la 6 săptămâni în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 48 de ore în sânge și până la 10 zile în salivă; etc.)¹. Or, efectele psihoactive se exercită la nivelul creierului, prin afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuro-motorii, iar acestea depind direct de prezența substanței și/sau a metaboliților săi activi în sângele care irigă creierul și structurile nervoase.

¹ Hazlez Hudson, Theresa Parisi, Ashish Bhatt, *How long do drugs stay in your sistem*; www.addictioncenter.com

153. Solicitându-se opinia Institutului Național de Medicină Legală, specialiștii din cadrul acestuia au arătat că starea de a fi sub influența acțiunii unor substanțe psihoactive este aceea în care se află o persoană după ce a consumat substanțe cu acțiuni psihoactive și care, o dată pătrunse în corp, acționează asupra structurilor sistemului nervos central determinând afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii de natură să influențeze abilitățile acesteia de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, generând riscuri pentru sine și pentru alții și punând în pericol viața ori sănătatea. Cât timp la nivelul creierului se exercită efectele psihoactive cu afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuro-motorii, persoana se află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, stare care depinde direct de prezența substanței și a metaboliților săi activi în sângele care irigă creierul și structurile nervoase. Pe timpul cât substanța activă se află în sânge, se află totodată și în creier, determinând direct starea de a fi sub influență, respectiv aceea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge, dar în sânge se află metaboliții săi activi într-o concentrație egală sau mai mare cu limita cut-off, este determinată starea de a fi sub influență, respectiv starea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge, dar în sânge se află metaboliții activi ai substanței într-o concentrație inferioară limitei cut-off, se apreciază că persoana respectivă nu se mai afla în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, aspect care întrunește un consens științific și medico-legal, european și internațional (EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drugs Addiction). Limita cut-off este o limită acceptată farmacocinetic toxicologic și medico-legal, stabilită prin studii apreciate la nivel european și internațional, în care substanța psihoactivă se află în respirație, urina, salivă și sânge într-o concentrație care indică un risc de siguranță pentru sine și ceilalți. Pe timpul cât substanța activă și metaboliții săi nu se mai află în sânge dar substanța încă se mai află în corpul acelei persoane prin metaboliți activi și/sau inactivi în diferite căi de eliminare (urină, fir de păr), se apreciază într-un consens științific și medico-legal că persoana respectivă nu se mai afla în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive și medico-legal, întrucât în creier, unde se exercită efectele psihoactive, nu se mai află substanța.

154. Toate aceste concluzii, asupra cărora există un consens științific și medico-legal la nivel internațional nu pot fi ignorate în prezenta analiză. Astfel, dacă atât includerea unei substanțe în categoria celor psihoactive cât și incriminarea faptei au la bază studii științifice care demonstrează că acestea au efect nociv, afectând sistemul nervos central determinând modificarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii, aceleași studii științifice trebuie acceptate și atunci când dovedesc că respectivele efecte sunt limitate în timp, ajungând ca, la un moment dat, deși prezentă în corp sub forma metaboliților activi sau inactivi, substanța să nu mai fie aptă să producă niciun efect psihoactiv întrucât nu se mai afla în sânge, sau

în sânge se afla metaboliți inactivi sau chiar activi, însă sub limita cut-off, acceptată la nivel internațional.

155. Revenind la definiția noțiunii de influență, *ca acțiune exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor*, rezultă cu evidență că atunci când, deși prezentă în probele biologice, substanța nu mai poate produce niciun fel de schimbare asupra persoanei, nu mai are nicio înrâurire, nu mai are aptitudinea să producă vreun efect asupra sistemului nervos central, nu se poate considera că cerința esențială atașată elementului material al laturii obiective a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal este îndeplinită.

156. Valoarea socială protejată prin infracțiunea prevăzută la art. 336 alin. (2) din Codul penal o reprezintă siguranța participanților la traficul rutier, iar lezarea acestei valori poate fi afirmată doar dacă la momentul conducerii vehiculului se poate constata o stare de pericol abstract pentru siguranța circulației pe drumurile publice. Or, în situația în care substanțele psihoactive identificate nu mai sunt apte să producă vreun efect asupra comportamentului conducătorului auto, nu se poate vorbi de o stare de pericol pentru relații sociale protejate de norma de incriminare.

157. Interpretarea că și în aceste cazuri sunt îndeplinite condițiile de tipicitate obiectivă ale infracțiunii analizate ar însemna că ceea ce determină reținerea faptei este consumul anterior de substanțe psihoactive (care, de altfel nici nu este incriminat, art. 4 din Legea nr. 143/2000 sancționând exclusiv deținerea în vederea consumului), și nu lezarea valorii sociale protejate prin art. 336 alin. (2) din Codul penal. Pe de altă parte, a susține că starea de pericol pentru siguranța traficului rutier subzistă până la eliminarea completă a substanței psihoactive și a metaboliților acesteia din organism, cu motivarea că simpla prezență a acesteia este susceptibilă a afecta funcțiile cognitive, în condițiile în care cercetările de specialitate demonstrează contrariul, ar însemna înlăturarea de către organul judiciar a unor concluzii științifice medico-legale unanim acceptate la nivel internațional, în lipsa oricăror argumente care să le infirme sau măcar să pună la îndoială exactitatea lor.

158. Nu în ultimul rând, este de menționat și faptul că analiza jurisprudenței din alte sisteme de drept europene demonstrează că aceste studii științifice medico-legale referitoare la durata limitată în timp a efectelor substanțelor psihoactive în organism sunt recunoscute, fiind subliniată necesitatea de a se dovedi că, la momentul săvârșirii faptei, acestea mai produceau efectele specifice consumului lor. Astfel, s-a reținut că: „...urmele substanțelor psihoactive rămân în organism mai mult timp, astfel că examenul tehnic ar putea determina un rezultat pozitiv în cazul unui subiect care a consumat substanțe psihoactive cu zile înainte de momentul relevant, dar care nu se regăsește la momentul conducerii într-o stare de alterare psiho-fizică (Curtea de Casație Italiană, Secția IV Penală Sentința penală nr. 16059 din 13 Februarie -11 aprilie 2014, www.altalex.com); „spre deosebire de alcool, s-a constatat științific că drogurile rămân în organism și după ce efectele

psihotrope au dispărut. Ca atare, simpla detectare a unor substanțe psihotrope în organism probează un consum anterior dar nu reprezintă o probă suficientă pentru constatarea caracterului actual al efectelor specifice lor”(Tribunalul Suprem din Spania, Secția II Penală. Sentința penală nr. 610 din 11 iulie 2023 www.diariolaley.laleynext.es).

159. În raport cu toate considerentele anterioare, având deci în vedere atât sensul noțiunii de „influență”, datele cu caracter științific rezultate în urma studiilor de specialitate privind farmacocinetica substanțelor psihotrope precum și valoarea socială protejată prin norma de incriminare, se apreciază că sintagma „*persoană aflată sub influența unor substanțe psihotrope*”, care constituie condiția esențială atașată elementului material al laturii obiective a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, în varianta asimilată prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, se referă atât la prezența substanței psihotrope în probele biologice cât și la aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

160. În consecință, în raport cu aspectele expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală va admite sesizările formulate de Curtea de Apel Brașov - Secția penală în dosarul nr. 2769/338/2022 și Curtea de Apel Cluj - Secția penală și de minori în dosarul nr. 2889/219/2022 și va stabili că, în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihotrope, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea condiției esențiale atașată elementului material al laturii obiective, aceea ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihotrope, este necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihotrope, cât și aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D E C I D E:**

Admite sesizările formulate de Curtea de Apel Brașov - Secția penală în dosarul nr. 2769/338/2022, respectiv Curtea de Apel Cluj - Secția penală și de minori în dosarul nr. 2889/219/2022, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihotrope, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihotrope este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihotrope, indiferent de concentrația acesteia, influența asupra capacității de a conduce fiind prezumată absolut ori dacă această prezumție este una relativă, putând fi combătută prin mijloace de probă științifice potrivit cărora, în ciuda prezenței substanțelor psihotrope într-o concentrație minimală, persoana

nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice?”

„Dacă dispoziția “aflată sub influența unor substanțe psihoactive”, din cuprinsul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal se referă la o persoană care a consumat substanțe psihoactive sau la o persoană a cărei capacitate de a conduce un vehicul (pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere) este alterată în urma consumului de substanțe psihoactive?”

și stabilește următoarele:

În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea condiției esențiale atașată elementului material al laturii obiective, aceea ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, este necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihoactive, cât și aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 27 ianuarie 2025.